

Dan Republike

Već dvanaest godina zvanično, a dvostruko duže i suštinski, Dan republike ne postoji. Na žalost mnogih – jer ovaj praznik je simbolizovao možda i najsrećnija vremena na ovim prostorima, kada se verovalo u tamo neko bratstvo i jedinstvo, a na posao se odlazilo s neskrivenim elanom i radilo udarnički, baš kao za sebe.

Svi koji su makar okrznuli bezbrižnost življenja u Titovoj Jugi, nikako ne mogu da se sa setom ne sete atmosfere obeležavanja najvažnijeg državnog praznika, koji ne samo da je bio uvertira za još slađe (bar za decu) novogodišnje blagdane, već je u ta, iz ove perspektive, raskošna vremena, omogućavao ljudima da se punog srca (i buđelara) do mile volje druže. Bilo je maltene nezamislivo da vam za 29. novembar ne dođu gosti ili da vi nekom ne odete u podužu posetu.

A čik da vam se usred ove nemaštine neko „nakači” na četiri dana punog pansiona?! Možda bi se i nekako finansijski podnelo dočekati draga bića, ali pitanje je koliko ih je u ovom sveopštem rasulu preostalo. Ili ste se posvađali zbog nasledstva, ili vam duguju (ili im vi dugujete) neki novac, ili...

Dan Republike je posebno bio omiljen u panonskoj ravnici. Zna se i zašto – zbog čvaraka, kobasica, barevine, kiselog kupusa, kuvane rakije i svih drugih radosti (naravno, nesrećne klempave životinje zbog toga nisu bile nimalo radosne...). U to vreme gotovo svaka seoska kuća je po navici gajila svinje (bez obzira na dobre plate u fabrikama), a uvek se neko u familiji razabirao u kasapski zanat. A da u svinjokolju pripomaže mogao je svako – od majušne dečurlije do krhkih staraca. I onda – od praskozorja, prve „vruće” i tužnog skvika (žene, čeljad i tahikardičari morali su da začepuju uši), pa do onog slatkog umora i smiraja uz bogat astal i pucketanje furune – stvarane su uspomene za nezaborav.

To romantično vreme je, nažalost, davno prohujalo, a sve dobrobiti socijalizma (dakako, bilo je i loših stvari, ali o tome neki drugi put...) potonule su u glibu tranzicione močvare iz koje nikako da se iskobeljamo. Možda Tito i jeste bio Hrvat i diktator, ali se ne pamti da je narod onoliko (decenija) živeo u kontinuitetu ne skidajući osmeh s lica. Što je iz mulja u kom se nalazimo – apsolutno nezamislivo...

Umesto da dolaskom (ah, te) demokratije započne vreme zapadnjačkog blagostanja i liberalizacije mišljenja, nastupila je sve gologuzanskija beda i čamotinja, a o slobodi govora bolje da ćutimo...

Stoga ne treba da čudi što ga mnogi još uvek slave...

J. Filipović